

จุฬามาส ปีนมงคล : ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมต่อการบริจาคอวัยวะของผู้ที่มาบริจาคโลหิต ณ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย. (KNOWLEDGE, OPINIONS AND PRACTICE OF BLOOD DONORS TOWARDS ORGAN DONATION) อ. ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์แพทย์หญิงดวงใจ กสานติกุล, 151 หน้า. ISBN 974-53-1772-1.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมต่อการบริจาคอวัยวะรวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมต่อการบริจาคอวัยวะของผู้ที่มาบริจาคโลหิต ณ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย โดยศึกษาในกลุ่มผู้ที่มาบริจาคโลหิต ณ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย จำนวน 400 คน เก็บข้อมูลโดยให้ผู้บริจาคโลหิตเสร็จเรียบร้อยแล้วตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมต่อการบริจาคอวัยวะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแปรปรวนและความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ที่มาบริจาคโลหิต ณ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทยกับความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมต่อการบริจาคอวัยวะด้วยสถิติ ANOVA, t-test, และ Pearson product moment correlation coefficient

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มาบริจาคโลหิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 40) มีอายุระหว่าง 18-30 ปี (เพศชายร้อยละ 54.2 เพศหญิงร้อยละ 45.8) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 50.5) และบริจาคโลหิตมาแล้ว 1-15 ครั้งมากที่สุด (ร้อยละ 53.2) โดยมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ต่อการบริจาคอวัยวะเท่ากับ 6.8 จาก 10 คะแนน คะแนนเฉลี่ยทศนคติ 79.13 จาก 100 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรม 6.32 จาก 10 คะแนน ซึ่งคะแนนเฉลี่ยในทุกด้านของผู้ที่ได้แสดงความจำนงบริจาคอวัยวะมีค่าสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้แสดงความจำนงบริจาคอวัยวะ ($p < 0.001$) ยกเว้นด้านความรู้ที่ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ได้แก่ ระดับการศึกษา ($p < 0.001$) และระยะเวลาที่บริจาคโลหิตระหว่าง 6-10 ปี ($p = 0.049$) ด้านทศนคติต่อการบริจาคอวัยวะมีความสัมพันธ์แปรผันตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ($p = 0.001$) ด้านพฤติกรรมต่อการบริจาคอวัยวะมีความสัมพันธ์กับอายุระหว่าง 51-60 ปี ($p = 0.005$) ระยะเวลาที่บริจาคโลหิตมากกว่า 10 ปีขึ้นไป และจำนวนครั้งที่บริจาคโลหิตตั้งแต่ 16 ครั้งขึ้นไป ($p < 0.001$) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมต่อการบริจาคอวัยวะ พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับทศนคติในระดับน้อย ($r = 0.122$) ส่วนทศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในระดับปานกลางถึงมาก ($r = 0.413$) แต่ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ผู้บริจาคโลหิตร้อยละ 91.25 เคยรับทราบเรื่องการบริจาคอวัยวะ แต่มีเพียงร้อยละ 26.25 ที่ได้แสดงความจำนงบริจาคอวัยวะไว้ โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 70.25 ยังไม่ได้แสดงความจำนงและให้เหตุผลว่าไม่ทราบวิธีการบริจาคอวัยวะมากที่สุด ดังนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการบริจาคอวัยวะทางสื่อต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและเกิดทัศนคติที่ดีในการบริจาคอวัยวะเพื่อนำไปช่วยเหลือชีวิตผู้ป่วยต่อไป

170041

4674707030 MAJOR : MENTAL HEALTH

KEY WORD : KNOWLEDGE / OPINIONS / PRACTICE / ORGAN DONATION / BLOOD DONATION

JUTHAMAS PINMONGKOL : KNOWLEDGE, OPINIONS AND PRACTICE OF BLOOD DONORS TOWARDS ORGAN DONATION.

THESIS ADVISOR : PROF. DOUNGJAI KASANTIKUL, 151 pp. ISBN 974-53-1772-1.

The purposes of this cross sectional descriptive study were (1) to explore knowledge, opinions and practice of blood donors towards organ donation and their related factors, and (2) to study the relationship among knowledge, opinions and practice towards organ donation. The subjects were 400 blood donors from National Blood Center Thai Red Cross Society. Data collection was done by using self reported questionnaire. Research instruments were The questionnaires to collect demographic data and The questionnaire on the knowledge opinions and practice, developed by the researcher which was tested for content validity and reliability. Data was analyzed by using SPSS software for percentage, mean and standard deviation. ANOVA, t-test and Pearson product moment correlation coefficient were used to demonstrate the associated factors and correlation.

The major findings were as follow : most subjects (40%) were aged from 18-30 years (54.2% were men and 45.8% were women). They were bachelor degree education (50.5%) and number of blood donation was 1-15 times (53.2%). Knowledge, opinions and practice of subjects towards organ donation were averaged at 6.8 (total=10), 79.13 (total=100), and 6.32 (total=10) respectively. For those who have donor card by mean had higher score than those who did not have ($p < 0.001$) excepting knowledge about organ donation, it was no significantly related. Demographic data as education level ($p < 0.001$) and duration of blood donation (6-10 years) were significantly related with knowledge ($p = 0.049$). A significantly more positive opinions was found among subjects who had high education level ($p = 0.01$). Practice towards organ donation related with age (51-60 years old) ($p = 0.005$), duration of blood donation (>10 years) and number of blood donation (>16 times) ($p < 0.001$). Knowledge of subjects towards organ donation related in small effect ($r = 0.122$) to their opinions and opinions were significantly associated in moderate to large effect ($r = 0.413$) with practice. Blood donors 91.25% knew about organ donation but only 26.25% had donor card. Most of them (70.25%) had not decided yet about their willingness because they did not know how to acquire it. It is recommended that mass media campaigns to support for organ donation should be encouraged. This will allow people to be well informed and have positive opinions for saving life through organ donation.